

Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

Hjemmel: Fastsatt av Kulturdepartementet 23. oktober 2018 med hjemmel i Stortingets budsjettvedtak.

§ 1. Formål

Formålet med ordningen er å fremme frivillig aktivitet. Ordningen skal kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften menes med:

- a) *frivillig virksomhet*: aktiviteter som ikke er fortjenestebaserte, jf. lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet § 3
- b) *sentralledd*: juridisk selvstendig enhet som organisatorisk eller gjennom vedtekter samordner regional- og/eller lokalledd med felles formål
- c) *regionalledd*: juridisk selvstendig enhet som organisatorisk eller gjennom vedtekter er tilknyttet et sentralledd, og som har ett eller flere lokalledd tilknyttet seg
- d) *lokalledd*: juridisk selvstendig enhet på lokalt plan som organisatorisk eller gjennom vedtekter har tilknytning til regionalledd- og/eller sentralledd
- e) *underledd*: samlebetegnelse for regional- og lokalledd
- f) *enkeltstående søker*: juridisk enhet som ikke er tilknyttet et sentralledd og som søker kompensasjon på egenhånd
- g) *forenklet modell*: søknadsmodell der merverdiavgiftskompensasjon beregnes på grunnlag av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. forskriften § 6 og § 7 andre ledd
- h) *dokumentert modell*: søknadsmodell der merverdiavgiftskompensasjon beregnes på grunnlag av totale kompensasjonsberettigede merverdiavgiftskostnader
- i) *valgt revisor*: revisor valgt av årsmøtet, eller annet kompetent organ i henhold til organisasjonens vedtekter, og som ikke trenger å være registrert eller statsautorisert revisor.

§ 3. Organisasjoner og virksomhet som kan få merverdiavgiftskompensasjon

Frivillige organisasjoner kan få merverdiavgiftskompensasjon dersom de er registrert i Frivillighetsregisteret, jf. lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet § 3 og § 4 avgrenset til

- a) demokratiske ikke-økonomiske foreninger
- b) tros- og livssynsorganisasjoner
- c) stiftelser.

Aksjeselskap som eies fullt ut av en eller flere organisasjoner som alle er kompensasjonsberettiget, kan inngå som en del av søknadsgrunnlaget for et sentralledds eller enkeltstående søkers søknad om merverdiavgiftskompensasjon.

Organisasjonene må oppfylle vilkår gitt i eller i medhold av denne forskrift. Det gis likevel ikke kompensasjon for merverdiavgiftskostnader til følgende organisasjoner og virksomhet:

- a) yrkes-, nærings- og arbeidslivsorganisasjoner, fagforeninger, studieforbund, borettslag og partipolitiske organisasjoner
- b) organisasjoner som er under konkursbehandling

- c) organisasjoner som er lukket, det vil si organisasjoner som ikke er åpne for allmennheten hvor dette ellers hadde vært naturlig
- d) virksomhet som kommer en lukket krets til gode, gir privatøkonomiske fordeler eller dekker det som normalt anses for å være kostnader av privat karakter
- e) virksomhet som er organisert av eller med tilknytning til det offentlige ved at stat, fylkeskommune eller kommune gjennom å oppnevne styremedlemmer eller på annen måte kan påvirke eller legge føringer for virksomheten
- f) virksomhet som kommer næringsinteresser eller offentlige oppgaver til gode
- g) Den norske kirke, de kirkelige fellesrådene og; menighetsrådene, ~~organisasjoner som direkte eller indirekte er tilknyttet slike eller som et av rådene på annen måte kan legge føringer for, og virksomhet som ellers kommer disse organene til gode~~
- h) økonomisk virksomhet og hvor kompensasjon til denne virksomheten er i strid med EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

§ 4. Organisasjoner som er søknadsberettiget

Enkeltstående søkere og sentralledd som kommer inn under forskriften § 3 er søknadsberettiget. Søknadsberettigede kan velge å søke etter forenklet modell eller dokumentert modell. Underledd og aksjeselskap kan ikke søke på selvstendig grunnlag og må benytte søknadsmodellen som sentralleddet eller den enkeltstående organisasjon velger.

I forenklet modell må søker ha minst 100 000 kroner i søknadsgrunnlag. I dokumentert modell må søker ha minst 7 000 kroner i søknadsberettigede merverdiavgiftskostnader. For underledd eller aksjeselskap er det ingen minstegrense så lenge den samlede søknaden som disse inngår i er over minstegrensen.

§ 5. Generelle vilkår

Dersom Stortingets bevilgning for det enkelte år ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvis avkortningen bli lik for alle innvilgede søknader.

Organisasjonen må oppfylle kravene i denne forskriften både på søknadstidspunkt og utbetalingstidspunkt.

Søkere, underledd og aksjeselskap må ha registrert ~~oppdaterte~~ vedtekter i Frivillighetsregisteret, jf. frivillighetsregisterloven § 6 andre ledd.

Lotteri- og stiftelsestilsynet kan likevel vurdere søkere som kommer inn under § 3 og som innfrir vilkårene for registrering i Frivillighetsregisteret, dersom disse ikke er registrert på bakgrunn av en persons helseforhold, seksuelle forhold eller at en person har vært mistenkt, siktet, tiltalt, dømt for en straffbar handling eller på grunnlag av særlige kategorier av personopplysninger.

Enkeltstående søkere, underledd og aksjeselskap må kunne dokumentere at frivillig innsats er en viktig del av virksomheten det søkes om kompensasjon for. Gratis arbeidsinnsats, medlemskontingent og gaver likestilles når det gjelder kravet til frivillig innsats. Gratis styreinnsats tilfredsstiller ikke kravet til frivillig innsats alene. Det må ikke være for tett knytning mellom kontingent, gaver eller gratis arbeidsinnsats og gjenytelser.

Ved vurdering av frivillig innsats hos sentralledd kan det legges vekt på frivillig innsats hos underleddene.

Ved vurdering av frivillig innsats hos stiftelser vil ikke utdeling av midler til frivillig virksomhet tilfredsstille kravet. Det er stiftelsens egenaktivitet som danner grunnlag for vurderingen av om det drives virksomhet som faller inn under ordningen.

Ved vurdering av frivillig innsats hos paraplyorganisasjoner kan det legges vekt på frivillig innsats hos medlemsorganisasjonene dersom disse tilfredsstiller kravene i denne forskriften.

I de tilfeller der organisasjoner også driver virksomhet som faller utenfor ordningen, er det søkere, underledd og aksjeselskap selv som må foreta en avgrensning av hvilke kostnader som skal være med i søknaden. Dette kan gjøres gjennom organisatoriske eller økonomiske skillelinjer innenfor den enkelte organisasjon. Søkere som har virksomhet både innenfor og utenfor formålet med ordningen, og som ikke har foretatt en slik avgrensning ved søknad, kan etter en totalvurdering få avslag på søknaden.

Merverdiavgiftskompensasjonen skal brukes i den delen av virksomheten som har vært grunnlag for tildelingen av kompensasjonen.

§ 6. Avgrensninger

Det ytes ikke kompensasjon for følgende:

- a) kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- b) ny-, på- og ombyggingskostnader for bygg, anlegg eller annen fast eiendom som ikke anses som drifts- og vedlikeholdskostnader.
- c) kostnadsførte avskrivninger og nedskrivninger på aktiverte kostnader for bygg, anlegg eller annen fast eiendom.
- d) drifts- og vedlikeholdskostnader som gjelder utleie av bygg, anlegg eller annen fast eiendom.
- e) kostnader knyttet til anleggsprosjekter som omfattes av ordningen for kompensasjon av merverdiavgift for anlegg til idrett og fysisk aktivitet.

§ 7. Forenklet modell

Søknadsgrunnlaget beregnes på grunnlag av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6. Totale driftskostnader skal hentes fra revidert og godkjent regnskap ett år tilbake i tid. For organisasjoner som avlegger regnskap etter foreløpig standard for ideelle organisasjoner, er forbrukte midler grunnlaget for beregningen av kompensasjonen. Finansposter skal ikke inkluderes i forbrukte midler.

Søkere, underledd og aksjeselskap som har 5 mill. kroner eller mer i totale driftskostnader skal gjøre fradrag for følgende poster:

- a) kontantoverføringer til egen organisasjon og samarbeidspartnere i utlandet, lønnskostnader til personell stasjonert i utlandet samt øvrige kostnader i utlandet
- b) totale driftskostnader, inklusive ikke merverdiavgiftsbelagte kostnader, knyttet til den merverdiavgiftspliktige delen av virksomheten
- c) overføringer til andre organisasjoner, og mellom ledd i samme organisasjon
- d) totale driftskostnader knyttet til virksomhet som er kompensasjonsberettiget gjennom merverdiavgiftskompensasjonsloven, herunder frivillige organisasjoner som på vegne av kommune eller fylkeskommune produserer helse-, undervisnings- eller sosiale tjenester som kommune eller fylkeskommune er lovpålagt å utføre.

Dersom det ikke er enkelt å kontrollere avgrensningene og fradragspostene mot regnskapet skal det utarbeides dokumentasjon på hvordan avgrensningene og fradragspostene er vurdert og beregnet.

Det beregnes 8 prosent søknadsbeløp av de første 5 mill. kroner i søknadsgrunnlag. Deretter beregnes det 6 prosent søknadsbeløp av søknadsgrunnlag over 5 mill. kroner.

§ 8. Dokumentert modell

Søknadsbeløpet i dokumentert modell er merverdiavgiftskostnader på varer og tjenester basert på regnskapet ett år tilbake i tid, etter generelle avgrensninger etter § 6 og følgende kostnader som ikke er kompensasjonsberettiget:

- a) kostnader og investeringer til merverdiavgiftspliktig del av virksomheten, dersom den inngående avgiften kan trekkes fra
- b) merverdiavgiftskostnader som er kompensasjonsberettiget gjennom merverdiavgiftskompensasjonsloven, herunder frivillige organisasjoner som på vegne av kommune eller fylkeskommune produserer helse-, undervisnings- eller sosiale tjenester som kommune eller fylkeskommune er lovpålagt å utføre
- c) kostnader angitt i merverdiavgiftsloven § 8-3 første ledd og § 8-4 første ledd, herunder bl.a. servering, leie av selskapslokaler i forbindelse med servering, samt anskaffelse, drift og vedlikehold av personkjøretøy.

Søknadsbeløpet skal dokumenteres med en transaksjonsliste som viser hvilke enkeltransaksjoner som inngår. Hver transaksjon i transaksjonslisten skal være spesifisert med kontonummer og kontonavn i hovedbok, bilagsnummer, inngående merverdiavgiftssats, bruttobeløp og merverdiavgiftsbeløp. Transaksjonslisten skal vise sum bruttobeløp og merverdiavgiftsbeløp for hver merverdiavgiftsklasse, samt tilsvarende totalsummer for alle merverdiavgiftsklasser.

§ 9. Sentralleddets plikter

Sentralleddet skal informere alle underledd om søknadsprosedyrer og frister, og inkludere i søknaden alle underledd og aksjeselskap som oppfyller vilkår gitt i eller i medhold av denne forskrift.

Sentralleddet skal utarbeide en sammenstilling på vegne av hele organisasjonen etter fastsatt mal. I sammenstillingen skal det oppgis organisasjonsnummer og juridisk navn på alle underledd og aksjeselskap.

Dersom sentralleddet oversitter søknadsfristen, vil sentralleddets del av søknaden bli avvist. Lotteri- og stiftelsestilsynet kan gi kompensasjon til underleddene og aksjeselskapene så fremt det kan dokumenteres at disse har sendt inn søknadsdokumentasjon til sentralleddet innen den interne søknadsfristen, jf. § 10.

Dersom sentralleddet unnlater å ta med eller oppgir feil søknadsopplysninger for et underledd eller aksjeselskap i den samlede søknaden, kan Lotteri- og stiftelsestilsynet likevel legge til eller korrigere søknadsopplysninger for underleddet eller aksjeselskapet i den samlede søknaden. Underleddet eller aksjeselskapet må dokumentere at de har sendt inn søknadsdokumentasjon til sentralleddet innen den interne søknadsfristen, jf. § 10.

Sentralleddet kan selv påregne et administrasjonstilskudd for å dekke kostnader til koordinering og tilrettelegging ved søknadsprosessen og videreformidling av midler til underledd og aksjeselskap. Administrasjonstilskuddet kan maksimalt utgjøre 1 prosent av tildelte midler til underledd og aksjeselskap, begrenset oppad til 4 millioner kroner.

Sentralleddet skal videreformidle kompensasjonen til underledd og aksjeselskap innen 3 uker etter kompensasjonen er mottatt.

§ 10. Underledd og aksjeselskapers plikter

I forenklet modell skal underledd og aksjeselskap rapportere totale driftskostnader og eventuelle avgrensinger etter § 6 og fradrag etter § 7 til sentralleddet etter den enkelte organisasjons interne rutiner og frister.

I dokumentert modell skal underledd og aksjeselskap sende inn transaksjonsliste jf. § 8 andre ledd, som dokumenterer merverdiavgiftskostnader som er kompensasjonsberettigede etter denne forskriften til sentralleddet. Dokumentasjonen skal være oversiktlig og systematisk slik at det er lett å kontrollere hver transaksjon bak søknadsbeløpet mot regnskapet.

Underledd og aksjeselskap skal sende sentralleddet revisjonsberetning, regnskap og årsmelding dersom sentralleddet krever det for å kontrollere søknadsgrunnlaget.

Underledd og aksjeselskap som har 5 mill. kroner eller mer i totale driftskostnader skal sende sentralleddet revisorrapport i samsvar med § 13.

Aksjeselskap skal sende sentralleddet et egenerklæringsskjema som dokumenterer frivillig innsats.

§ 11. Krav til søknaden

Søknaden skal sendes Lotteri- og stiftelsestilsynet på fastsatt skjema senest 1. september hvert søknadsår og skal undertegnes av den som har fullmakt til å søke. Søknaden skal vedlegges

- a) godkjent underskrevet årsregnskap, årsmelding og revisjonsberetning for sentralleddet eller enkeltstående søker
- b) revisorrapport fra statsautorisert revisor, registrert revisor eller kommunerevisor for søknaden som følger standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger dersom krav i § 13 er oppfylt
- c) oppstilling som følger fastsatt mal og viser alle organisasjonsleddene med organisasjonsnummer og juridisk navn basert på innrapporterte søknadsdata fra underleddene og aksjeselskapene
- d) egenerklæringsskjema om frivillig innsats for aksjeselskap som inngår i søknaden

- e) transaksjonsliste for søkere som søker etter dokumentert modell. I tillegg skal det legges ved transaksjonsliste for de 15 høyeste søknadsbeløpene for eventuelle underledd og aksjeselskap med 5 mill. kroner eller mindre i totale driftskostnader.

§ 12. *Krav til revisjon*

Søkere, underledd og aksjeselskap skal ha reviderte regnskap som skal være behandlet og godkjent på årsmøtet eller av annet kompetent organ i henhold til organisasjonens vedtekter. For søkere, underledd og aksjeselskap som har mindre enn 5 mill. kroner i totale driftskostnader og som ikke etter regnskapsloven, særlovgivning eller som følge av vedtekter har krav om å benytte registrert eller statsautorisert revisor, kan regnskapet revideres av en valgt revisor. Dersom totale driftskostnader overstiger 5 mill. kroner to år på rad skal siste årsregnskap revideres av registrert eller statsautorisert revisor.

§ 13. *Krav om revisorrapport*

Søkere, underledd og aksjeselskap som har minst 5 mill. kroner i totale driftskostnader to år på rad skal ha revisorrapport for sin egen søknadsdokumentasjon fra statsautorisert revisor, registrert revisor eller kommunerevisor. Rapporten skal følge standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Lotteri- og stiftelsestilsynet fastsetter hvilke kontrollhandlinger revisor skal utføre.

Sentralledd og enkeltstående søkere som søker på vegne av aksjeselskap, og som i den samlede søknaden har minst 5 mill. kroner i totale driftskostnader to år på rad, skal ha revisorrapport for den samlede søknaden fra statsautorisert revisor, registrert revisor eller kommunerevisor. Rapporten skal følge standarden ISRS 4400 Avtalte kontrollhandlinger. Lotteri- og stiftelsestilsynet fastsetter hvilke kontrollhandlinger revisor skal utføre.

§ 14. *Krav til oppbevaring av dokumentasjon*

Sentralledd, regionalledd og enkeltstående søkere plikter å oppbevare alt regnskapsmateriale og annen grunnlagsdokumentasjon for søknaden i tre år dersom ikke strengere krav følger av annen relevant lovgivning.

Lokalledd plikter å oppbevare regnskapsmateriale og annen grunnlagsdokumentasjon for søknaden i ett år.

§ 15. *Krav etter EØS-avtalens regler om offentlig støtte*

Kompensasjon utbetalt etter denne forskrift skal ikke kryssubsidiere økonomisk virksomhet eller vri eller true med å vri konkurransen eller påvirke samhandelen i henhold til EØS-avtalens regler om offentlig støtte. Begrepet økonomisk virksomhet skal fortolkes i samsvar med foretaksdefinisjonen i EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

Mottakere som har økonomisk virksomhet, og hvor kompensasjon til denne virksomheten er i strid med EØS-avtalens regler om offentlig støtte, skal ha separate regnskap for virksomhetene. Mottakerne må ha interne retningslinjer som sikrer at felleskostnader fordeles på en forholdsmessig måte mellom den delen av virksomheten som rammes av statsstøtteforbudet og den øvrige virksomheten. Transaksjoner mellom den delen av virksomheten som rammes av statsstøtteforbudet og den øvrige virksomheten skal baseres på forretningsmessige vilkår.

§ 16. *Krav til eiertid til maskiner, utstyr og andre kapitalvarer*

Ved kjøp av maskiner, utstyr og andre kapitalvarer der inngående merverdiavgift utgjør 50 000 kroner eller mer er det en innlåsningsperiode på 5 år. Kompensert beløp skal tilbakeføres i de tilfeller der slike driftsmidler selges, tas ut, gis bort, går over til å bli brukt i ikke-frivillig virksomhet eller det skjer andre bruksendringer innen 5 år etter anskaffelsen.

§ 17. *Krav til søkerens meldeplikt om uriktige opplysninger*

Straks en søker blir oppmerksom på at en søknad inneholder ufullstendige eller uriktige opplysninger, eller at det er utbetalt uberettiget kompensasjon, skal søkeren melde det til Lotteri- og stiftelsestilsynet.

§ 18. *Kontroll av søknadene*

Lotteri- og stiftelsestilsynet fører kontroll med at bestemmelsene i forskriften og vedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt.

Lotteri- og stiftelsestilsynet kan kreve opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å avgjøre en søknad. Oppfylles ikke kravet innen fastsatt frist, kan søknaden avslås helt eller delvis.

Kontroll av søknadene vil være basert på innsendt dokumentasjon og stikkprøver etter tildeling. Ved stikkprøver i etterkant av tildeling av midler vil det bli lagt særlig vekt på kontroll av underledd og aksjeselskapers dokumentasjon av søknadsopplysninger, herunder om det enkelte underledd eller aksjeselskap tilfredsstiller kravene for å komme inn under ordningen.

§ 19. Tilbakebetalingsplikt

Gir en søker ufullstendige eller uriktige opplysninger på vegne av seg selv eller sine underledd, og dette medfører at det utbetales kompensasjon uberettiget eller med for stort beløp, kan det uberettigede beløpet kreves tilbakebetalt.

Kompensasjon som blir brukt i strid med forskriften eller kompensasjonsvedtaket, kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt.

Enkeltstående søkere og sentralledd som har mottatt kompensasjon på vegne av underledd og aksjeselskap og som ikke har utbetalt kompensasjonen til dem den gjelder, kan bli pålagt å tilbakebetale denne kompensasjonen. Enkeltstående søkere og sentralledd som ikke har utbetalt kompensasjonen til dem det gjelder har ikke rett til å få utbetalt verken egen eller underledd og aksjeselskapers kompensasjon før de har tilbakebetalt kompensasjonen de er pålagt å tilbakebetale.

Søkere, underledd eller aksjeselskap som ikke har tilbakebetalt for mye utbetalt kompensasjon tidligere år, vil ikke få godkjent søknadsgrunnlag i senere søknadsår før tilbakebetaling er foretatt.

§ 20. Stans av utbetalinger

Er betingelser eller vilkår for innvilget merverdiavgiftskompensasjon brutt, kan Lotteri- og stiftelsestilsynet stanse utbetalingen.

Lotteri- og stiftelsestilsynet kan vedta midlertidig å stanse utbetalinger til enkeltstående søkere, sentralledd, underledd eller aksjeselskap dersom de er under gransking for misbruk av andre statlige støtteordninger.

§ 21. Hvem som er klageinstans

Lotteri- og stiftelsestilsynets enkeltvedtak kan påklages til Lotterinemnda.

§ 22. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2019. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 15. april 2013 nr. 386 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner.